

Tero Haapala ja Göran Wennqvist

RIKOS- TUTKINTAA 24/7

Tero Haapala ja Göran Wennqvist

RIKOS- **TUTKINTAA 24/7**

BAZAR

Bazar Kustannus
© Tero Haapala & Göran Wennqvist ja Bazar Kustannus 2024
Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.
ISBN 978-952-403-343-5

Taitto Jukka Iivarinen / Taittopalvelu Vitale

Painettu EU:ssa

SISÄLLYS

Lukijalle.....	11
Prologi.....	15
Kaikki suunnitelmat uusiksi	15

1. LUKU

SUMUA JA YLÄPILVEÄ

Pankkiryöstöjen villi vuosikymmen.....	29
– TERO HAAPALA	
Pako vailla mahdollisuuksia.....	34
Pommilastissa eduskuntaan.....	38
Huijareiden jäljillä	42
Tilauspetoksilla miljoonia.....	43
Sotilaskylää rakentamassa Saharan autiomaahan.....	47
Tämä tarjous ei toistu.....	50
Kristallipallon takaa.....	51
Ei kahta ilman kolmatta	53
Rakkauspetoksista pahin.....	55
Huijari hänkin.....	58
Törkeä varkaus asunnosta (eikä kukaan tee mitään)	60
– GÖRAN WENNQVIST	
Opettaja ja oppipoika.....	72
– TERO HAAPALA	
Kasvot mielessä.....	76

Kolmasti tuomareiden puheilla	78
Huipulla tuulee.....	80
Tutkimamenetelmien kehittämistä.....	84
Ex-presidentti	88
Eräänä tavallisena päivänä.....	90
Kahvitarjoilu keventää tunnelmaa	93
Laiva uppoaa, tee jotakin!	95
– GÖRAN WENNQVIST	
Tahallisia tai tahattomia autovarkauksia	101
– GÖRAN WENNQVIST	

2. LUKU

RIKOKSIA, TERRORISMIA JA ONNETTOMUUKSIA ILMASSA

Lentokonekaappauksista Suomessa.....	112
– TERO HAAPALA	
Tapaus Lamminparras	113
Yksi viidestä Tukholmaan.....	115
Tapaus Kozlov	116
Tapaus Vorfolomejev	120
Tapaus Selivanov.....	122
Tapaus Vilosov.....	123
Tapaus Aalto loppukevennyksenä.....	125
Lento MH-17 Amsterdamista Kuala Lumpuriin.....	127
– GÖRAN WENNQVIST	
Tilanne Itä-Ukrainassa 2014	127
Lento-onnettomuuden tutkinta	131
Virka-apu ja tutkinta Suomessa.....	143
Jämijärven lento-onnettomuus.....	157
– GÖRAN WENNQVIST	

3. LUKU

VAKAASTI HARKITEN

Täydellinen rikos	165
– TERO HAAPALA	
Todisteiden hankintaa	171
Kolme kovaa ”K:ta” – kiinniotot, kotietsinnät ja kuulustelut ...	172
Etsinnät ja sukellukset merellä	178
Tekoihin sitoutumisesta ja motiivista	179
Ruumiskoirat merietsinnässä	185
– GÖRAN WENNQVIST	
Poliisikoirien käyttö rikostutkinnassa	194
– GÖRAN WENNQVIST	
Huumekoirat	197
Pommikoirat	198
Ruumiskoirat	198
Palokoirat	201
ID-koirat	203
Setelikoirat	205
Asekoira	205
Spermakoirat	206
Elektroniikka- eli digikoirat	207
Rikollisten, kadonneiden sekä esineiden ja aineiden etsintää ..	207
Lindköpingin kaksoismurha ja DNA	212
– GÖRAN WENNQVIST	
Kotkalaisen muusikon katoaminen	222
– GÖRAN WENNQVIST	

4. LUKU

RATKAISEMATTOMISTA RATKAISTUIHIN TAPAUKSIIN

Cold Case -tapaukset.....	233
– TERO HAAPALA	
Bodomin kolmoismurhien uusi tutkinta.....	236
– TERO HAAPALA	
Jos ei heilaa helluntaina, ei koko kesänä.....	238
Rikos paljastuu	241
Rikospaikkatutkinnasta	243
Vihjeitä ja kiinniottoja	244
Uhrien kertomaa.....	245
Jäljet viilenevät	247
Hans Assmann otsikoissa.....	248
Bodomjärven murhatutkinta johtaa syytteisiin.....	250
KRP:n Jokiniemen poliisitalon ensimmäinen ja viimeinen vanki.....	254
Tutinnan tuloksia ja asiantuntijalausuntoja	256
Käräjäoikeuden lopullinen päätös.....	259
Kaksoismurha Afganistanissa.....	261
– GÖRAN WENNQVIST	

5. LUKU

OPPIA KANTAPÄÄN KAUTTA

Huumeita ja virkarikoksia.....	271
– TERO HAAPALA	
Joitakin huumeilastoja vuoteen 2020 saakka.....	273
Hasista ja amfetamiinia.....	274
Viheltäkää peli poikki, vastaanottaja ei saavu.....	276
Poliisin tekemäksi epäillyn rikoksen tutkinta	281
Alioikeus ja hovioikeus eri linjoilla	287

Hyttisestä maailmanluokan julkkis	291
– GÖRAN WENNQVIST	

6. LUKU

RIKOLLISUUS EI TUNNE RAJOJA

Ruandan kansanmurha	303
– TERO HAAPALA	
Kansanmurhaan johtaneet tapahtumat	307
Esitutkinta suomalaisin voimin	308
Käräjäoikeus ja hovioikeus matkustaa Afrikkaan	310
Ruandan jutun tekninen tutkinta	314
– GÖRAN WENNQVIST	

7. LUKU

KOKEMUKSET JAETAAN

Suomen pahin tieliikenneonnettomuus	329
– GÖRAN WENNQVIST	
United Brotherhood – veljeyttä ja tasa-arvoa	341
– TERO HAAPALA	
Kadonneet nuoruuden kaverit	341
Kilauta kaverille	343
Paloitellut ruumiit	345
Pähkinärinne tutkinnan keskiössä	348
UB:n ehdokasjäsen pidätetään	350
Palapelin osat löytävät paikkansa	352
Benalmedenan bussiturma	358
– GÖRAN WENNQVIST	

8. LUKU
KUUNTELEMISEN TAITO

Tapaamisia ja tietolähteitä.....	372
– TERO HAAPALA	
Kertokaa kaikki mitä tiedätte asiasta.....	372
Salainen kuulustelupöytäkirja.....	373
Yksityisetsivä tietolähteenä	374
Luottamusta rakentamassa	376
Yksittäisiä tiedonmuruja	377
Poliisin tietoon on tullut.....	378
Enkelit asialla	383
– TERO HAAPALA	
Jengirikollisuus.....	389
– GÖRAN WENNQVIST	
Yhdysvallat.....	389
Tanska	396
Ruotsi.....	398
Suomi	405
Epilogi.....	413

LUKIJALLE

Rikostutkinnan tarkoituksena on selvittää, onko rikosta tapahtunut, mitkä ovat rikoksen teko-olosuhteet ja keitä voidaan pitää jutun asianosaisina. Yleisesti tunnistamme tai tiedämme rikoksen tapahtuneen. Rikoksentehtäjän jälkeensä jättämät uhrin, hänen aiheuttamansa vahingot tai muut rikoksen seuraukset ja jäljet kertovat kaiken tarpeellisen.

Valmista esitutkintapöytäkirjaa luettaessa tapahtumien kulku saattaa näyttää valmiiksi käsikirjoitetulta. Kuulustelut, selvitykset, tarpeelliset pakkokeinot ja muu hankittu näyttö yhteenvetoinen etenee pöytäkirjassa kronologisessa järjestyksessä. Teon kuvaus kertoo rikoksesta ja tekijän tahdosta. Törkeiden rikosten uhrin on tunnistettu ja tekojen seuraukset kirjattu.

Jokaisella jutulla on omat erityispiirteensä ja selvitystyöllä reittinsä, joihin perehtymällä aukeaa kunkin rikoksen ainutkertaisuus ja yksilöllisyys. Rikoksentehtäjöiden, uhrien, vahinkoja kärsineiden, silminnäkijöiden tai muiden osallisten kertomukset herättävät esitutkintapöytäkirjat henkiin. Jokaisella pöytäkirjaan merkityllä henkilöllä on omakohtainen kokemus käsiteltävästä tapauksesta. Useimmat heistä muistavat rikoksen ja sen aiheuttamat tunnetilat lopun elämäänsä.

Poliisit eivät tee tästä poikkeusta. Koulutuksesta, pitkästä kokemuksesta ja kymmenistä, jopa sadoista samankaltaisista

tapauksista huolimatta jutut yllättävät yhä uudestaan. Rikosten julmat tekotavat, puolustuskyvyttömät uhrit ja tekijöiden piittaamattomuus ovat ”elämälle vieraita”, kuten eräällä rikosyli-komisariolla on ollut tapana todeta. Joitakin uhreja ja juttuja ei voi unohtaa. Tutkinnan hetkellä tunteet voi ohittaa, mutta niiden aika tulee, usein yllättäen jossakin muussa asiayhteydessä jopa vapaa-ajalla. Työyhteisön ja kollegoiden luoma avoin ja luottamuksellinen ilmapiiri auttaa tunteiden ymmärtämisessä, käsittelyssä ja jälkipuinnissa.

Poliiseina emme voi valita rikosten tai onnettomuuksien tapahtuma-aikaa tai -paikkaa. Juttujen tutkinta on käynnistettävä saatavilla olevilla tiedoilla ja resursseilla ilman viivytystä. Työtehtäviä on osattava priorisoida. Apua tarvitsevista on huolehdittava ensimmäisenä, muuttuvat olosuhteet on suojattava ja taltioitava. Paikalta saatavat tiedot on kerättävä rikoksenteikijän tavoittamiseksi ja asian selvittämiseksi. Tarvittaessa paikalle on hälytettävä lisävoimia ja asiantuntijoita vuorokauden ajasta riippumatta. Entäpä silloin kun tapahtumapaikalle on ollut satoja kilometrejä tai jutut ovat olleet toisella puolella maapalloa? Molempia on tullut koettua. Työskentelypaikaksi tai tukikohdaksi on muodostunut vieraan poliisilaitoksen tai viranomaisen tarjoamat tilat. Ulkomailla on jouduttu improvisoimaan. Kuulustelukonttoria on pidetty siellä, mistä rauhallinen soppi kulloinkin on löytynyt. Sekin on todettu, että palmun alla voi olla parempi kuin paahteessa taivasalla.

Tämän kirjan, ja edellisen *Tutkinnan tässä vaiheessa voimme kertoa* -kirjan, tarinoissa olemme kertoneet lähdistä kymmenille rikospaikoille, käsitelleet tutkinnassa eteen nousseita haasteita ja juttujen lukuisia mielenkiintoisia henkilöitä ja osallisista. Näitä kirjoja ei olisi voitu kirjoittaa ilman läheistemme myötävaikutusta. He ovat hyväksyneet ja tukeneet tapaamme työskennellä viidellä eri vuosikymmenellä. Joinakin vuosina matkapäiviä ja yöpymisiä vieraissa nurkissa kertyi enemmän

kuin kotosalla. Kaiken kaikkiaan tasapaino kodin ja työn välillä on ajan myötä kuitenkin löytynyt. Jälkikäteen voimme todeta onnistuneemme, koska olemme saaneet rinnallemme osaavia työtovereita ja kannustavia kollegoita. Keskinäinen yhteistyö ja luottamus on ollut käsin kosketeltavaa. Harvalla meistä on mahdollisuutta työhön, josta on tullut elämäntapa.

Helsingin kauppahallissa keväällä 2024

TERO HAAPALA JA GÖRAN WENNQVIST

PROLOGI

Kaikki suunnitelmat uusiksi

”Huomenta!”

”Hyvää huomenta ja vuoden viimeistä päivää!”

Joka-aamuiset tervehdykset toivotettiin kellon lähestyessä aamukahdeksaa keskusrikospoliisin murharyhmän taukotilassa Jokiniemessä, kuten vuoden kaikkina muinakin arkipäivinä. Viikonloppuisin huomenia lausuttiin harvemmin. Uudet rikosjutut eivät kuitenkaan katsoneet viikonpäiviä, joten kahvipannuja latailtiin usein myös lauantaisin ja sunnuntaisin. Torstai-aamuna 31.12.2009 kaikki pitkän pöydän ympärillä olevat tuolit eivät kuitenkaan täyttyneet. Joulun välipäivinä mahdollisimman moni oli ottanut lomaa tai vaihtanut ylitöitään vapaiksi. Vuoden viimeinen arkipäivä ja uudenvuodenaatto kokosi kymmenkunta murharyhmäläistä yhteen.

”Kuka tämän on keittänyt? Eihän tällaista tervaa kukaan juo. Laitetaan pannu porisemaan uudenvuoden kunniaksi.”

Ensimmäisenä töihin ehtinyt oli ladannut pienen keittiösyvennyksen kaksi Moccamasteria valmiiksi, ja ne oli napsautettu päälle hyvissä ajoin ennen työvuoron alkamista. Aamuisesta kahvipalaverista oli vuosien mittaan muodostunut perinne, jota kukaan ei halunnut jättää väliin. Pöydän ympärille kokoontuivat kaikki, joivatpa he sitten kahvia tai lusikoivat aamujurttiaan.

Tiistiaamuisin oli murharyhmän, virallisesti henki- ja muu vakava rikollisuus -linjan, varsinainen viikkopalaveri. Tuolloin siirryttiin kahvipöydän ympäriltä Parlamentiksi kutsuttuun neuvottelutilaan, jossa linjan päällikkö kävi läpi linjaa ja koko virastoa koskevat yleiset asiat. Sen jälkeen jokainen tutkinnanjohtaja vuorollaan esitteli akuuttien juttujensa tutkintatilanteen, jota paikalla olevat dekkarit täydensivät ja kommentoivat. Päivystävänä tutkijana oleva dekkari kirjasi palaverin keskeisimmät asiat pöytäkirjaksi, joka oli niidenkin henkilöiden luettavissa, jotka työtehtävien, lomien tai muiden poistumien vuoksi eivät päässeet osallistumaan viikkopalaveriin. Viikkopalaveri päättyi pari kertaa kuukaudessa tietoiskuun tai asiantuntijaluento- jostakin uudesta rikosilmiöstä tai lainsäädännön uudistuksesta. Vuosien varrella oli todettu, että tietoiskut tavoittivat lähes kaikki kerralla, joten niiden hyöty oli suurempi kuin lähetettäessä tutkijoita muutamaksi päiväksi koulutukseen Poliisiammattikorkeakoululle Tampereelle.

Aamuiset epäviralliset palaverit olivat perustana murharyhmän avoimelle ja vapaalle keskustelukuluttuurille. Puheensorinan läpi kuului kommentteja niin tutkinnassa olevista jutuis- ta kuin edellisen illan lätkäpelien tuloksista, päivän politiikasta – tai kuultiin huonoimmat vitsit koskaan. Monesti keskusteluis- ta muodostui huomaamatta mieltä vaivaamaan jääneiden ras- kaiden rikosten tai järkyttävien tilanteiden purkutalaisuuksia. Esimiehinä aistimme nopeasti sen, oliko jollakin jäänyt joku juttu tai sen yksityiskohta vaivaamaan, ja jatkoimme tarvittaessa keskustelua kahden kesken. Lopultahan raskaiden tilanteiden purkaminen on suoraan yhteydessä henkiseen työsuojeluun ja työssä jaksamiseen. Poliisissa on näissäkin asioissa harpattu pitkä askel eteenpäin viimeisten vuosien aikana.

”Mikä auton osa on vangeille kaikkein mieleisin?” aloitti eräs ylikonstaapeleista saatuaan kuumen kahvikupin käteensä. ”Älä aina jaksa Jaska...”, joku huudahti. ”No, sehän on tietysti pako-

putki. Mutta kuka tietää ruotsalaisten rakastetuimman joululaulun”, jatkoi sama ylikonstaapeli. ”Se on Silvian joululaulu.”

Hetkeksi tuona aamuna palattiin vielä juuri ohitettuun joulunaikaan. Joului ei ollut tuonut mukanaan joulumurhaa tutkittavaksi, kuten niin useasti aiemmin.

”Kuinka kauan murharyhmän joulupäivällistä ja joulupuuroa on syöty?”, joku nuoremmista ja viimeksi ryhmään tulleista kysyi.

KRP:n tutkintatoimistossa oli ollut tapana syödä jo Ratakadun aikoina yhteinen joulupäivällinen viimeisenä joulua edeltäneenä arkipäivänä. Perimätiedon mukaan 1970-luvulla viimeisenä arkipäivänä ennen joulua nautittiin glögiä. Siitä tuli kuitenkin kotijoukoilla sanomista, varsinkin kun eräs ylikonstaapeli oli kaatanut kerran glögipannuun pullollisen Koskenkorvaa. 1980-luvulle tultaessa glögin ohelle tuotiin jouluruokia, joista tutkintatoimiston nuorimmat dekkarit kattoivat joulupöydän. Nykyisin murharyhmän ”kahvikassan toimihenkilöt” järjestävät joulupäivällisen. Jokiniemeen muuton myötä, vuodesta 1994 lähtien, päivällinen on nautittu KRP-talon henkilöstöravintola Linnanpihassa perinteisin ohjelma-numeroin. Joulukuvaelma, joulupukki, tietokilpailut ja musiikkiesitykset ovat olleet suosittuja. Joulupäivällisen ajankohta muutettiin Jokiniemessä joulukuun puoliväliin ja viimeinen joulua edeltävä arkipäivä aloitettiin sen jälkeen murharyhmässä joulupuurolla. Sen keitti luumusopalla höystettynä murharyhmän päällikkö.

”Muistan yhden joulua edeltävän viikon, kun olit lomalla Tero”, joku aloitti.

”Totta, tuolloinkaan ei jääty ilman puuroa, kun sen keittivät tuona jouluna muistaakseni Jukka ja Klasu”, joku jatkoi.

”Ei kai kukaan ole ostanut uudenvuoden raketteja? Kymmenkunta sai silmävammoja viime vuonnakin”, puheenaihetta vaihdettiin.

”Turhaa tuhlausta. Lähdetään töiden jälkeen ajelemaan vaimon vanhempien luo Lahden suuntaan. Aina siellä joku naapureista on panostanut, joten riittää lapsille ihmettelemistä, jos jaksavat valvoa”, toinen vastasi.

”Kyllähän tässä kahvia joisi ja kuuntelisi teidän juttujanne, mutta työt eivät salli”, Jaska totesi ja nousi pöydästä. ”Muuten Jösse. Sinä olet varmasti kuullut ruotsalaispoliisin päättelytaidosta murtopaikalla? Tekninen tutkija oli mittailut reiän kokoa ja todennut, että tekijöitä on täytynt olla vain yksi.”

Jo aamupäivällä uudenvuoden suunnitelmat murharyhmässä ja heidän kotijoukoillaan piti laatia uudestaan. Sellon kauppakeskuksen Prismassa neljä myyjää oli ammuttu pian liikkeiden avautumisen jälkeen. Kauppakeskus Sello, pinta-alaltaan ja asiakasmäärältään Suomen suurimpia, sijaitsee Espoon Leppävaarassa. Tummatukkainen ulkomaalaisen näköinen mies oli päässyt pakenemaan paikalta.

Espoon poliisi sai useita ilmoituksia ammuskelusta ja lähetti paikalle kaikki liikenevät partionsa. Pääkaupunkiseudulla on kolme suurta poliisilaitosta, Länsi-Uudenmaan, Helsingin ja Itä-Uudenmaan poliisilaitokset, jotka tarvittaessa tukevat toisiansa. Poliisilaitokset antavat partionsa johtovastuussa olevan poliisiyksikön käyttöön, tai siirtävät partionsa ajamaan toisen laitoksen tehtäviä, jos sen omat partiot ovat kiinnitettyinä uuteen akuuttiin tehtävään. Espoo sai tässäkin tapauksessa käyttöönsä kaikki tarvitsemansa poliisivoimat naapureilta.

Rikostutkinnassa voidaan toimia edellä kuvatulla tavalla luovuttamalla tutkintahenkilöstöä ja kalustoa apua tarvitsevalle. KRP:n resurssit ovat samalla tavalla paikallispoliisin käytettävissä tutkinnan alusta saakka. Tutkintajärjestelyistä ja johtamisesta sovitaan tilanteen yleiskuvan tarkentuessa. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi Sellon tapauksessa Espoo käynnisti heti kaikki tarvittavat tutkintatoimet, joita KRP

myöhemmin samana päivänä poliisin ylijohdon määräyksestä jatkoi. Tutkintatehtävään määrätty poliisimiehet jatkoivat heille annettuja tehtäviä riippumatta siitä, missä poliisiyksikössä he työskentelivät.

KRP:ssä oli selvää, että joutuisimme ottamaan iltapäivän edessä tutkintavastuun itsellemme, joten toimimme sen mukaisesti. Vuoden vaihtumisesta ja lomista johtuen meitä oli käytettävissä kolme murharyhmän tutkinnanjohtajaa sekä toisesta yksiköstä päällystöpäivystäjä. Tutkinnan tilanneorganisaatioon siirtymistä oli harjoiteltu muun muassa Myyrmäen pommiiskussa, Jokelan ja Kauhajoen kouluampumisissa ja tsunami-tutkinnassa. Tuttua tutkinnan peruskolmiota – tutkinnanjohtaja, taktinen ja tekninen tutkinta – ryhdyttiin vahvistamaan. Tutkinnanjohtoon määrättiin rikosylikomisario Tero Haapala ja rikoskomisario Esa Grönlund, jotka ottivat vastuun koko tutkinnasta. Teknisen tutkinnan vastuut määrättiin rikosylikomisario Göran Wennqvistille ja rikoskomisario Ismo Kopperalle. Länsi-Uudenmaan rikostutkimuskeskus, eli Espoon tekniikka, oli saanut hälytyksen tehtävälle heti ampumisten tultua poliisin tietoon. Murharyhmän tutkijat muodostivat iltapäivästä alkaen taktisen tutkinnan perusrungon yhdessä Espoon poliisin rikostutkijoiden kanssa.

Poliisi evakuoiti ja eristi koko kauppakeskus Sellon ja aloitti ampujan etsinnät. Prismassa muutamat myyjät olivat tunnistaneeet ampujan Ibrahim Skhupolli -nimiseksi Kosovon albaaniksi. Ampuja oli myyjille tuttu, koska hän oli erään Prismassa työskentelevän naismyyjän entinen miesystävä. Nainen ei itse tuona aamuna ollut vielä saapunut töihin. Työvuoron oli ollut määrä alkua kello 10.30. Ensimmäinen paikalle ehtinyt poliisi-partio sai annettua ampujan henkilötiedot ja tuntomerkit muille partioille. Ampumisesta oli ehtinyt kulua vain muutamia minutteja, mutta se riitti Skhupolille, ja hän ehti poistua

kauppakeskuksesta ennen kuin se saatiin eristettyä. Kylmäverinen ja vaarallinen tappaja oli saatava kiinni mahdollisimman nopeasti.

Kauppakeskuksen valvontakamerat ja silminnäkijähavainnot kertoivat Skhupollin astuneen sisään Prismaan sen toisesta kerroksesta pian kello 10 jälkeen. Hän oli kävellyt vaate- ja urheiluosastojen läpi liukuportaille ja laskeutunut tavaratalon ensimmäiseen kerrokseen. Skhupolli oli jatkanut matkaansa kodinkoneosaston sivuitse ja kääntynyt vasemmalle jääden hyllyjen taakse tarkkailemaan lähistöllä hyllyjä täyttävää miesmyyjää. Kohta Skhupolli oli kävellyt myyjän taakse ampuen tätä kahdesti päähän. Ampuja jatkoi välittömästi kohti vihannesosastoa, jossa kaksi naismyyjää täyttivät tuotelaatikoita. Päästyään toisen naisen viereen Skhupolli ampui häntä päähän poistuen saman tien kassojen kautta myymälästä. Toinen myyjistä tunnisti ampujan maito-osastolla työskentelevän myyjä-kollegansa ex-kumppaniksi. Ampujan vierailu kaupassa ja kahden myyjän ampuminen oli kestänyt vain reilut kolme minuuttia.

Skhupolli kiersi takaisin Prismaa toiseen kerrokseen urheiluosastolle, jonne päästyään hän käveli siellä olleen miesmyyjän taakse ja ampui tätä päähän. Samalla osastolla ollut toinen miesmyyjä näki ampumisen ja lähti pakoon. Skhupolli tavoitti miehen ja ampui tätä kohden useampia laukauksia. Kaksi luotia osui miestä rintaan. Ampuja poistui juosten toisen kerroksen kassojen kautta ulos tavaratalosta. Tällä kertaa kahden ihmisen ampumiseen ja poistumiseen paikalta kului vajaa minuutti. Kauppakeskuksessa oli jo aamulla noin 300 asiakasta ja 80 henkilökuntaan kuuluvaa. Useat sivulliset olivat vaarassa Skhupollin ampuessa hyökkäyksensä aikana yhteensä 10 laukausta.

Poliisille selvisi nopeasti, että Skhupollilla oli lähestymiskielto entiseen naisystäväänsä, joka oli yksi Prismaa myyjistä. Naisen

asunto sijaitsi Sellon lähistöllä Leppävaarassa. Ampujaa lähdettiin etsimään naisen asunnon lisäksi Skhupollin omasta asunnosta Espoon Suvelasta. Kolmaskin asunto Espoossa piti tarkastaa, koska siellä asui ampujan ex-vaimo heidän yhteisten lastensa kanssa. Leppävaaran asunnosta poliisit löysivät Skhupollin entisen naisystävän teräaseella surmattuna.

Samoihin aikoihin poliisi ehti Skhupollin asunnolle Suvelaan. Kerrostalon ulkopuolella ei havaittu ampujan autoa ja asunto vaikutti hiljaiselta sekä tyhjältä. Sen vuoksi asuntoa jäätettiin tarkkailemaan ja paikalle kutsuttiin lisää poliiseja. Iltapäivällä asuntoon tunkeuduttiin, jolloin kalustamattomasta tyhjästä asunnosta löydettiin itsensä surmannut Ibrahim Skhupolli. Myöhemmin kerrostalon parkkipaikalta löydettiin Leppävaarasta surmattuna löydetyn naisen ajoneuvo, jota ampuja oli aamun ja aamupäivän aikana käyttänyt.

Mikä oli johtanut tapahtumasarjaan, jossa viisi henkilöä murhattiin julmasti? Murhaajalta vastauksia ei koskaan saatu. Uhrien perheissä uusi vuosi ei tuonut lupauksia paremmasta. Pitkälle menevät suunnitelmat ja unelmat muuttuivat silmänräpäyksessä järkytykseksi, vihaksi ja ylipääsemättömäksi suruksi. Uudenvuodenaatosta huolimatta vastauksia vaadittiin välittömästi. KRP:n murharyhmän tutkijoiden omat suunnitelmat oli siirrettävissä tuonemmaksi. Elämän yhtäkkinen päättyminen puhuttelee meitä kaikkia. Varmasti käytettävissämme on vain tämä kuluva hetki, joten käytetään se oikein.

Seuraavat kolme päivää, uudenvuodenpäivä ja sitä seuranneet lauantai sekä sunnuntai, antoivat jo vastauksia moniin kysymyksiin, vaikka esitutkintaa jatkettiin pitkälle kevääseen saakka. Ibrahim Skhupolli perheineen oli muuttanut Ruotsin ja Norjan kautta Suomeen vuonna 1990. Perheelle myönnettiin turvapaikka Suomesta ja he asettuivat ensin asumaan Mikkeeliin. Siellä Skhupolli oli tutustunut Leppävaarasta surmattuna

löydettyyn naiseen. Pian heidän välilleen kehkeytyi seurustelusuhde. Vaimostaan mies erosi vuonna 1993, jonka jälkeen hän jatkoi suhteessa suomalaisen naisen kanssa vuoteen 1999 saakka. Seurustelusuhteen päätti miehen sairaalloinen mustasukkaisuus, painostus ja erilaiset uhkailut. Suomalaisnainen oli pyrkinyt suhteesta eroon vaihtamalla puhelinnumeroitaan, asuntoaan ja jopa työpaikkaansa. Skhupollille ne olivat vain hetken hidaste, ja vainoamiseksi muuttunut naisen tavoittelu jatkui, vaikka nainen haki avuksi lähestymiskieltoa. Väkivalta tai sillä uhkailu ei kohdistunut yksin miehen seurustelukumppaniin. Mikkelissä ja myöhemmin muualla 2000-luvulla hänet tuomittiin useista pahoinpitelyistä ja ampuma-ase rikoksista. Syksyllä 2009 syyttäjä oli saanut pöydälleen miestä koskevat esitutkintapöytäkirjat kahdesta petoksesta ja laittomasta uhkauksesta, jotka eivät olleet vielä ehtineet käräjäoikeuden käsittelyyn. Kesken jäi myös poliisilla tutkinnassa ollut laittoman maahanmuuton järjestämiseen liittyvä rikosepäily.

Pariskunnan välit lämpenivät uudestaan muutaman vuoden erossa asumisen jälkeen ja he muuttivat hetkeksi yhteen Espoossa, kunnes nainen muutti vuonna 2008 Espoossa omaan asuntoon. Vainoaminen ja uhkailut eivät kuitenkaan päättyneet, jolloin nainen haki Shkupollille jälleen kerran lähestymiskieltoa keväällä 2009. Pariskunnan välillä 18 vuotta jatkunut omalaatuinen riippuvuussuhde sai jatkoa loppuvuodesta 2009. Läheiset ja tuttavat kertoivat pariskunnan päätyneen jälleen yhteen, vaikka mustasukkaisuus ja uhkaukset eivät ottaneet laantuakseen. Muutamat viimeiset päivät pariskunta vietti aikaansa naisen asunnolla Leppävaarassa.

Varhain murha-aamuna Shkupolli otti naisystävänsä auton ja lähti tapaamaan ensimmäistä vaimoaan ja lapsiansa, jotka hekin asuivat Espoossa. Sieltä palattuaan mies surmasi naisystävänsä tämän asunnossa Leppävaarassa. Naisen asunnolta

Shkupolli ajoi Sellon kauppakeskukseen, jossa hän ampui neljä naisystävänsä työtoveria. Tekoaseena käytetty 9 mm:n CZ 75 -pistooli oli anastettu Norjasta vuonna 1990 aseliikkeen ryöstön yhteydessä. Ase löydettiin itsemurhan tehneen miehen vierestä Suvelasta.

Shkupolli oli epäillyt loppuun saakka naisystävällään olevan suhde jonkun Prisman miesmyyjän kanssa. Shkupollia oli vuoden lopulla erikseen kielletty saapumasta Prismaan. Kielto ei estänyt miestä toteuttamasta teloituksiaan.

Kuuden ihmisen kuolemaan johtanut tapahtumasarja sai meidät jälleen kerran pohtimaan sitä, miten Shkupollin teot olisi voitu estää. Olisiko Shkupollin oleskelulupa-asioita pitänyt vuosien varrella tarkastella tiukemmin? Miehen perhe-suhteet olivat muuttuneet pian Suomeen saapumisen jälkeen ja useisiin rikoksiin syylistyminen olisi edellyttänyt oleskeluluvan uutta tarkastelua. Suomen kansalaisuuden ne olivat kuitenkin evänneet miehen sitä 2000-luvulla hakiessa. Kahden aikuisen ihmisen parisuhdetta on jälkikäteen helppo arvioida ulkopuolisena ja lopputuloksen tietäen. Suhteen vahvempi osapuoli määrittelee joskus yhdessäolon edellytykset ja riippuvuus-suhteen ehdot. Poliisille, muille viranomaisille tai tukea tarjoaville vapaaehtoistoimijoille tilanne on valitettavan tuttu. Kahden aikuisen henkilökohtaisiin ratkaisuihin ei voi neuvoa enempää puuttua. Tapaukset eivät myöskään ole kulttuurisidonnaisia. Suomalaisten keskinäiset parisuhdeongelmat ovat monelle arkipäivää.

SUOMEA PUHUTTANEET RIKOSTAPAUKSET

Rikostutkintaa 24/7 -kirja jatkaa Rikostutkijoiden matkassa -sarjaa, jossa keskusrikospoliisin ex-rikosylikomisariat Tero Haapala ja Göran Wennqvist valottavat mieleen jääneimpiä rikostutkintojaan ja tutkintameteodejaan. Yli kolme vuosikymmentä kestäneen yhteistyönsä aikana he vastasivat monista Suomea kohahduttaneiden tapausten tutkinnoista, joiden aikana kaikki muu elämä jäi toiselle sijalle.

Teos vie lukijat kiinnostavien suomalaisten tapausten, kuten Bodominjärven murhien, Heinojen pariskunnan murhan ja Konginkankaan bussionnettomuuden, lisäksi myös ulkomaille: suurennuslasin alle joutuvat muun muassa Ukrainassa pudotettu Malaysia Airlinesin lento 17, Malagan bussiturma ja Ruandan ja Liberian kansanmurhat. Tuloksena on vaikuttava ja mielenkiintoinen rikostutkinnan historia.

9 789524 033435

ISBN 978-952-403-343-5

kl 35.7

www.bazarkustannus.fi